

SRI M. Y. GAORPADE.—I am only sorry that a person of Sri Deve Gowda's calibre should reduce the serious matter to jokes. As a matter of fact I have given him due credit. All alternate methods of taxation measures were discussed threadbare including surcharge. He is also a party to it. If we agreed for surcharge we will be putting it on all farmers whereas if it is tax we will be putting it on a small fraction of affluent farmers. Therefore this was considered to be progressive and scientific way of taxation than an uniform surcharge on all cultivators.

This has been approved by the Joint Select Committee of this House in which Sri Deve Gowda and Sri Kagodu Thimmappa were parties. Let us not try to re-think on that or try to introduce any type of politics. We have been responsive.

SRI H. D. DEVE GOWDA.—The very purpose of making this statement is politics.

SRI M. Y. GHORPADE.—We have been responsive. Actually there have been representations from different parts of the State including M.L.As. and Ministers stating that such difficulties should be solved. Therefore, the Government have been responsive. Surely I think it is not the intention of the leader of the Opposition to oppose or say what we have done is wrong.

SRI H. D. DEVE GOWDA.—We are going to scrap it.

SRI M. Y. GHORPADE.—Then that would be politics;

MADAM SPEAKER.—Now we will take up Demands.

Budget estimates for 1977-78

Demands for Grants

Demand Nos. -8 and 57

SRI M. MOHAMAD ALI (Minister for Transport and Tourism).—Madam, on the recommendation of the Governor, I beg to move:

“That a sum not exceeding Rs. 76,90,000 inclusive of the sum granted ‘on account’ be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year ending 31st day of March 1978 in respect of, ‘Demand No. 8 Taxes on Vehicles’”.

That a sum not exceeding Rs. 1,28,94,000 inclusive of the sum granted ‘on account’ be granted to the Government to defray the charges which will come in course of

payment during the financial year ending 31st day of March 1978 in respect of Demend No. 57 "Road Transport and Tourism",

MADAM SPEAKER.—Motion moved :

That a sum not exceeding Rs. 76,90,000 inclusive of the sum granted 'on account' be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year ending 31st day of March 1978 in respect of Demend No. 8 Taxes on Vehicles.

That a sum not exceeding Rs. 1,28,94,000 inclusive of the sum granted 'on account' be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year ending 31st day of March 1978 in respect of Demend No. 57 "Road Transport and Tourism".

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡಂ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ (ಸಾಗರ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಸಾರಿಗೆ ಸಚಿವರೂ ಮಂಡಿಸಿದ ಎರಡು ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿರೋಧ ಮಾಡುತ್ತಾ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಮಾನ್ಯ ಸಾರಿಗೆಸಚಿವರೂ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೂ ಕೊಡ ಹೊತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದಂಥಾ ಕೆಲಸವನ್ನು ಈವೊತ್ತಿನವರೆಗೂ ಕೂಡ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಲ್ಲಾ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಈವೊತ್ತು ಇದಕ್ಕೇನೇ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಸಹ ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಅಜೀಜ್ ಸೇಟ್‌ರವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದು, ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೆಲಸ ನಡೆದಿಲ್ಲ.

[MR. CHAIRMAN (SRI A. M. BELLIPPA) in the Chair.]

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಸ್ಥಳಗಳು ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದಕ್ಕೆ ಇಡಬೇಕಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಇಡದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಇವೊತ್ತು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ ಆದಾಯವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ನಾವು ಒಂದು ಕಾಣಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದು ಏನೆಂದರೆ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಯಾರಿಗೋ ಕೆಲವರಿಗೆ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸಿದಂತಹ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಎಂದು ನಾವು ಅಪಾದನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ನಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವನ್ನೂ ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಅವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸುಖಲೋಲುಪ್ತತೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಹೋಟೆಲನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ತೀರ ಅಪ್ಪರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ೩೦ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಹೋಟೆಲಿಗೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ೧೦ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬಾಡಿಗೆಯನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ೨ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಲಾಭ ಬರತಕ್ಕ ಬಾಬು ಇದೆ. ಆದನ್ನು ಇವೊತ್ತು ಸರ್ಕಾರ ತಮ್ಮ ಬಂಧು ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಪುನಃ ವಸತಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಯಾಗಿ ಕನ್ನಂಬಾಡಿ ಕಟ್ಟೆಯ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲೇ ಇರುವ ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಹೋಟೆಲನ್ನು ಯಾವ ನಿಯಮವನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸದೆ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅಧಿಕಾರ ದುರುಪಯೋಗ, ಸ್ವಜನಪಕ್ಷಪಾತ ನಡೆದಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಮಂಖ್ಯ ಸ್ಥಳಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳಗಳು ಏನಿವೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಜನಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಹೊರಗಿನವರು ಬಂದು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯವನ್ನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕಾಶ್ಮೀರವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅದೇ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದಂತಹ ಆದಾಯವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಬಸ್ಸುಗಳ ಸಂಚಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರತಕ್ಕ ಪ್ರವಾಸಿಗರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಆ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರವಾಸಿಗಳು ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಜಾಗದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕಂಥಾ ಪ್ರವಾಸಿಗರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ತರಹ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೂ ಇವೆ. ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ಭವನವೂ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಹೋಗತಕ್ಕ ಪ್ರವಾಸಿಗರಿಗೆ ಕಮ್ಯುನಿಕೇಷನ್ ಸಂಪರ್ಕ ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಅನುಕೂಲತೆಗಳು ಇವೆ. ಅವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದರೂ ಹೋಗುವಂತಹ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯ ಬರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅನೇಕ ಜನ ಹೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕಣ್ಣು ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನೇನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಬೇಸರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಬಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದವು. ಅದಕ್ಕೆ ಯದ್ವಾಪದ್ವಾ ಬಾಡಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದಾರೆ ಆದರೆ ಆ ಬಸ್ಸು ವಾಪಸ್ಸು ಬರುವಾಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟು ನಿಂತು ಹೋಯಿತು. ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಯಾವುದೇ ಬೇರೆ ಸ್ಟೇರ್‌ಪಾರ್ಟ್ ಇಲ್ಲ ಇಂಥಾ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ದಾರಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸು ಕೆಟ್ಟು ನಿಂತು ಹೋದರೆ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ದೂರದ ಊರಗಳಿಗೆ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಹಾಕುವಾಗ ಒಳ್ಳೆಯ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಹಾಕತಕ್ಕಕಥಾ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ ಹಿಂದೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಒಂದು ಸೂತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸ ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ಏನೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲೇ ಆಗಲೀ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರದವರು ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಹಾಕಿರತಕ್ಕ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಶಾಸಕರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಇರಬಾರದು ಎಂದು. ಏತಕ್ಕಿಂದರೆ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಟೀಕೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಟೀಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರದ ಪೇರು ಬಂಡವಾಳ ವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಶಾಸಕರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ಸೂಚನೆ ಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರದವರು ಆ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಮರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈಗ ಶ್ರೀಮನ್ ದಯಾನಂದಸಾಗರ್ ಅವರನ್ನು ಎನ್. ಜಿ. ಇ. ಎಫ್. ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಟೀಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ತೀರಾ ಸಂದಿಗ್ಧ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗೆ ಒಬ್ಬರು ಶಾಸಕರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ನಿನ ಚೇರ್ಮನ್ ಆಗಿರುವವರಿಗೆ ಒಂದುವರೆಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ಮತ್ತು ಶಾಸಕರಾಗಿ ೬೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಂಬಳವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವಾಗುತ್ತದೆ.

SRI M. MOHAMMED ALI.—I do not think he is drawing any salary except honorarium.

SRI H. D. DEVEGOWDA.—It is nothing but corruption.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಆದ್ದರಿಂದ ದಯವಿಟ್ಟು ಬೂರಿಜಂ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ನಿಗೆ ಒಬ ಶಾಸಕರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಾಶ್ಮೀರದ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಇಲ್ಲ. ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಕೇಂದ್ರ ಏನಿದೆ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪರದೇಶಗಳಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಬೂರಿಸ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತೋರಿಸತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಆಶೋಕ ಹೊಟೇಲು ಒಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಕೇಂದ್ರ ಇಲ್ಲ. ಬೂರಿಸ್ಟ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಬೇರ್ವರ್ನ್ ಅವರ ಕಚೇರಿಯೂ ಕೂಡ ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಬೂರಿಸ್ಟರು ಪರದೇಶದವರಾಗಲಿ, ನಮ್ಮ ದೇಶದವರಾಗಲಿ ಬಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಇಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಇವೆ ನೋಡತಕ್ಕ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳಗಳು ಇವೆ. ಅವುಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟು ವರ್ಷವಾದರೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್, ಅದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಒಂದು ಕಾರು ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಎಲ್ಲಾ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಏನು ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆಯೋ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೊಡಗಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಮಲೆನಾಡಿನ ಕೆಲವುಕಡೆ ಕಾಡಿನ ಒಳಗಡೆ ಇರುವ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಕಾಶ್ಮೀರಕ್ಕಿಂತ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಸ್ಕೋ ಇರಬಹುದು ಆಪ್ತೆ. ಬಾಕಿಯದು ಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯವಾಗಲೀ, ಕೊಡಗಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯವಾಗಲೀ ಕಾಶ್ಮೀರಕ್ಕಿಂತ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಶ್ರೀರಾಮಲಿಂಗ.—ಈ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ನಿಗೆ ಶಾಸಕರು ಬೇರ್ವರ್ನ್ ಆಗಿರುವುದು ಬೇಡ ಎನ್ನುವ ವಾದವನ್ನು ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ, ಶಾಸಕರಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯಾರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರೆ ಆಡಳಿತ ಬಹಳ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಾವು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಯಾವುದೇ ಶಾಸಕರನ್ನು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಬೇರ್ವರ್ನ್ ಆಗಿ ಮಾಡಬಾರದು. ಅದು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಅದನ್ನು ಖಂಡನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಶ್ರೀರಾಮಲಿಂಗ.—ಶಾಸಕರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ಹಾಕಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ತಿರುಳೇನು ? ಶಾಸಕರಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯಾರಿದ್ದರೆ ದಕ್ಷತೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಬರುತ್ತದೆಯೇ ?

೪-೦೦ ಪಿ. ಎಂ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಸ್ಟೇಟ್ ಎಕ್ಸ್‌ಚೇಂಜ್‌ಗೆ ಆಡೀಷನಲ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಂಡಿಚರ್ ಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಅಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ವರದಿ ಬಂದು ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಆ ವರದಿ ಬಗ್ಗೆ ಟೀಕೆ ಮಾಡಿದಾಗ, ಈ ಸದನದ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು ಅಂಥ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರೂ ಟೀಕೆಗೆ ಒಳಗಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಶಾಸಕರು ಅಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರೆ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಆ ಶಾಸಕರಿಗೂ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ವರದಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದರೆ, ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುವುದು. ಗಂಡಹೆಂಡಿರ ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಕೂಸು ಬಡವಾದಂತೆ ಇವರಿಬ್ಬರ ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಬಡವಾಗತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭ ಆಗಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ದಯವಿಟ್ಟು ಶಾಸಕರು ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕೈಬಿಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಬಿ. ಶಿವಯ್ಯ.—ಹಾಗಾದರೆ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ನೂ ಬೇರ್ವರ್ನ್. ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಯ ವರದಿ ನೇರವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಮಾಡುವುದರ ಮುಖೇನ ರಿಸೋರ್ಸ್‌ಸ್‌ನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಮಾಡಿದ್ದು. ಮಂತ್ರಿ,

ಗಳೇ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಸ್ಟೇಟ್ ಎಕ್ಸ್‌ಚೇಂಜ್‌ಗೆ ಅಡೀಷನಲ್ ಬರ್ಡನ್ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರೂ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿ. ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಕೆಲವು ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಮೊದಲೂ ಇಲಾಖೆಯೇ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಹೇಗೆ ಕಾಸನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಒದಗಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಇರಲಿ, ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ನೇರವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಷ್ಟ ಇದೆ. ಇವತ್ತು ಒಬ್ಬ ಶಾಸಕರು ಟ್ಯೂರಿಂಗ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಅವರು ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾನ್ ಇಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೋಗಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ರೈಲು ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಇವತ್ತು ಅದು ಏನೂ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಿಲ್ಲ ಹೇಳಿಕೆ ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಶಾಸಕರು ಈ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡತಕ್ಕ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಬೆಳೆದಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡ್ತಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಕಡೆ ಇಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಟ್ಯೂರಿಂಗ್ ಹೋಂಸ್ ಕನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಷನ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಕಾಶ್ಮೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಂಥ ಜನ ಇದ್ದೀವೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ನಿಸ್ಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ಏನಾದರೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಕಾಶ್ಮೀರ ಕ್ಷಿಂತ್ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲೂ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಇದೆ. ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಿವೆ, ಅವುಗಳ ಪರಿಚಯ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಅನೇಕ ಜನರಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಏನು ಮಾಡದೇ ಹೋದರೂ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ, ಮೊದಲೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಧಾನಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಟ್ಯೂರಿಂಗ್ ಸೆಂಟರ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್‌ನ್ನು ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ, ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನವರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ವಾಹನಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವ ಇಲ್ಲ, ಬಣ್ಣ ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಅವರು ಲಗ್ನರಿ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ನಾವು ನೋಡಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ಬಸ್‌ಗಳೂ ಇವೆ, ಉತ್ತಮ ಲಗ್ನರಿ ಬಸ್‌ಗಳೂ ಇವೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಿನಿ ಬಸ್‌ಗಳನ್ನು ಇಡತಕ್ಕಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಲಗ್ನರಿ ಬಸ್‌ಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ವಾಹನಗಳು ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ, ಏನೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರವಾಸಿಗರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಕೊಡತಕ್ಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಇರುವವರಿಗೆ ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ಅವರನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕು. ದಯವಿಟ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ರಿವಿನ್ಯೂ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಟುಮಾಡಿ. ಕೊಡಗಿನ ಅನೇಕ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದವರೇ ಅನೇಕರು ನೋಡ್ತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಳಹಣ್ಣಿನ ತೋಟಗಳಿವೆ, ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡ್ತಿಲ್ಲ. ಹೊರಗಿನವರಿಗೂ ಕೂಡ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲ.

ಇವತ್ತು ಸಾರಿಗೆ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ವಾಹನಗಳ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಪಡೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಲಭವಾಗಿದೆ, ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತಿಗೂ ಆರ್. ಟಿ. ಒ. ಅಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಲಂಚಗುಳಿತನವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಿಲ್ಲ; ಇವತ್ತು ಒಂದು ವಾಹನದ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ, ರಿನ್ಯೂ ಮಾಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅಥವಾ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಮಾಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಆರ್. ಟಿ. ಒ. ಅಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಗುಮಾಸ್ತನಿಂದ ಹಿಡಿದು ವೇಲಿಸವರಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ವಿತರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಕೆಲಸ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಆರ್. ಟಿ. ಒ. ಗಳನ್ನು ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬಂದಂಥ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಆಸಕ್ತಿ ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇವತ್ತು ಆರ್. ಟಿ. ಒ. ಅಗಿರತಕ್ಕವರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ; ಕೆಲವರು ಒಳ್ಳೆಯವರಿದ್ದಾರೆ, ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಕೆಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಅವರು ವಸೂಲಿ ಬಾಜಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇತಿಮಿತಿ ಇಲ್ಲ. ಅಂತಹವರು ೪-೫ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ಜನ ಏನಿದ್ದಾರೆ, ಅವರನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೂ

ಪತ್ರೆಹಚ್ಚಿ ಅವರನ್ನು ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್‌ನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಕು, ಇವೊತ್ತು ಆರ್. ಟಿ. ಬಿ. ಆಫೀಸ್‌ ಎಂದರೆ ಲಂಚಕ್ಕೆ ಉಗಮಸ್ಥಾನ ಆಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಲಂಚರಹಿತ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾರೇ ಆರ್. ಟಿ. ಬಿ. ಆಗಿರಲಿ ಅವರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಡಿ. ಮೇಲಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದೇ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಡಿ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ, ಯಾವ ಆರ್. ಟಿ. ಬಿ. ಅಧಿಕಾರಿ ಮೇಲಾದರೂ ಆಪಾದನೆ ಕಂಡರೆ ಕೂಡಲೇ ಅಂತಹ ವರನ್ನು ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್, ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಲೈನ್‌ನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ. ಈ ರೀತಿ ರೀ ಅರೇಂಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡುವುದರ ಮುಖೇನ ಅವರಲ್ಲಿ ಭಯ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಎದುರ ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಬಂದಿರುವ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲವು ಆರ್. ಟಿ. ಬಿ. ಗಳನ್ನು ಮಂತ್ರಿಯಾದವರು ತೀರ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಬಂದು ಹೋಗಬಹುದು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಕಾಣಬಹುದು. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಷ್ಟು ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಇರಬಹುದು ಈ ರೀತಿಯ ನಿಮ್ಮ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಂತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬ ವದಂತಿಗಳು ನಮಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದೇನಾಗುತ್ತದೆಂದರೆ ನೀವು ಅವರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿಯಾದರೂ ಇಂತಹ ಸಲಿಗೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರಿ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿಮ್ಮ ಸಂಪರ್ಕ ವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಡಿ. ಇದರಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಧಾ ಗಣೆಯನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಮೇಲಾಗಿ ಇವತ್ತು ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ನೀವೇ ಓಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಈಗ ಜನಗಳಿಗೆ ನೀವೇ ಉತ್ತರ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ನೀವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿ ದ್ದೇನೋ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಅಸೀಜ್ ಸೇಠ್‌ರವರು ಸಾರಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಬಸ್ಸುಗಳು ಲೈಸೆನ್ಸ್, ಪರ್ಮಿಟ್ ಇಲ್ಲದೆಯೇ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಸಾರಿ ನಾವು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಹೇಳಿದ್ದೂ ಉಂಟು. ಆದರೆ ಬಗ್ಗೆ ಆಪಾದನೆಗಳು ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಖಾಸಗಿಯವರಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ, ಖಾಸಗೀಯವರು ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಏನೇನು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರೋ, ಅದೇ ರೀತಿಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ಆದರೆ, ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೋಯಿತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಜನರು ನೇರವಾಗಿ ಈಗ ಆಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಸಾರಿ ನಾನೇ ಸ್ವತಃ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಪರ್ಮಿಟ್ ಇಲ್ಲದೆ, ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಇಲ್ಲದೆ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಈಗಲೂ ಎಷ್ಟೋ ಬಸ್ಸುಗಳು ಓಡುತ್ತಿವೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಕೈಗೆ ಆ ಬಸ್ಸುಗಳು ಬಂದ ಮೇಲೆ ವ್ಯವ ಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಸೀಟು ಹರಿದು ಹೋದರೂ ಅದನ್ನು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮೊಳೆ, ಸ್ಕ್ರೂ ಹೋದರೆ ಅದನ್ನು ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಹಾಗೆ ಖಾಸಗಿಯವರು ಆ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಅವು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಆ ಬಸ್ಸುಗಳ ರಿಪೇರಿಯನ್ನೇ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಬಣ್ಣ ಸಹ ಬಳಿದಿಲ್ಲ. ಸರಿಯಾಗಿ ತೊಳೆಯುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಖಾಸಗಿಯವರು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ್ನು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಓಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಅವು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸರ್ವರಿಗೂ ಅನುಭವವಾಗಿದೆ. ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಬಸ್ಸುಗಳು ಸರ್ಕಾರದ ವಶಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಧಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅನೇಕ ಐವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅಂದರೆ to tally we have failed to extend better facilities to the

travelling public. ಅಂದಮೇಲೆ ಯಾವ ಸುಖಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಇವತ್ತು ಜನರಿಂದ ಬಹಳ ನಿಷ್ಕೂರ ಕೇಳಬೇಕಾಯಿತು. ಬಸ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ಹೇಗಿದೆಯೆಂದರೆ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಸ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಿದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಆಗಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದೂ ಕೇಳಿದರೆ, ಹಣಬೇಕು, ಹಣವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಅವರ ಕಡೆಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೀವು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವ ಬದಲಾಗಿ ತೀರಾ ಕೆಟ್ಟ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ದಯಮಾಡಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಈಗ ಲಾದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಲು ಕಾಲಾವಕಾಶ ಇರಲಿಲ್ಲವಂತೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ ಅವರು ನನಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣವಾದ ಬಸ್ಸುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಇವತ್ತು ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಅಹವಾಲನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಯ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆ ರೀತಿ ಇದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂಬುದನ್ನು ನಮ್ಮ ಅನೇಕ ಶಾಸಕ ಮಿತ್ರರನ್ನು ಕರೆದು ಕೇಳಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಶಾಸಕರ ಮೇಲೆ ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದ ಕಳಕಳಿ ಇವತ್ತು ಬಂದಿದೆ ಅವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ವಿಚಾರಿಸಬೇಕು, ಅವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ನೋಡತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಈಗ ಬಿದ್ದಿರುವುದರಿಂದ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಅಹವಾಲನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಯ ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. ಅದರೂ ಮತ್ತೊಂದು ಮಗದೊಂದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ನಾವು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆ ಬರಬಹುದು. ಅದನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಬಸ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಬರುವ ಆದಾಯವನ್ನು ಏಕೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿರಬಹುದು. ಈ ಅಧಿಕಾರ ಯಾವತ್ತಾದರೂ ಹೋಗಬಹುದು ಹೋಗುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣವೆಂದು ಅವರು ಇರಬಹುದು. ಈ ಬಸ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಕಳೆದ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ; ಇವತ್ತೂ ಕೂಡ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ನೀವು ಸಮಾಜವಾದ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ ಸಮಾಜವಾದಿಗಳೆಂದು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹೇಳತಕ್ಕಂಥ ನೀವು ಈ ಬಸ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ಯಾವ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಇದುವರೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅದು ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿನ ಪ್ರಸಂಗ. ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಸ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಅಜೀಜ್ ಸೇಠ್ ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ?

SIR M. MOHAMMED ALI.—It requires about 40 crores of rupees. If that amount is available, there is no difficulty.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಹಣವೇ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಏಳಲಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಾಡಿದಿರಿ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತು. ಆಗ ಯಾರೂ ಹಣದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸು ನಿಮಗೆ ಬಂತು, ಮಾಡಿದಿರಿ. ಆ ಮನಸ್ಸು ಆಗ ಏಕೆ ಬಂತೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಬೇರೆ.

SRI M. MOHAMMED ALI.—That involves much compensation. As at today we have paid 2 crores of rupees. That is, we have to pay in instalments covering a period of 10 years.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಇವರದೇ ಆದ ಒಂದು ಸ್ಕೀಮನ್ನು ವರ್ಕ್‌ಔಟ್ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಕಾನೂನು ಮಾಡಿ ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ತರಹ ಖಾಸಗಿ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಮಾಡಬಾರದು? ನಿಮಗೆ ಅಷ್ಟೆ ಮಾತ್ರ ದುಡ್ಡು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾಡಬೇಕಾದ ವೆನಸ್ಸು ಇಲ್ಲ. ಅದಿನ್ನೂ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿಲ್ಲ ವೆಂದು ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ ಜನತೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ನೀವು ಈಗ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

SRI H. D. DEVEGOWDA.—ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಸ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ according to the information revealed you said that you require Rs. 40 crores. I want to know whether any case is pending before the Chief Minister to hear the case so far as nationalisation is concerned

SRI M. MOHAMMED ALI.—There is one case of nationalisation of Koppa pocket. It was referred back to the Corporation. After amending the rules, it has been sent back to the Chief Minister who has to hear. It is delayed because of the legal complications.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಸ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವನಸ್ಸು ಪೂರ್ಣ ವಾಗಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಏಕೋ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡುವ ವನಸ್ಸು ನಿಮಗೆ ಇಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡುವ ವನಸ್ಸು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹುತಹಂತವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಖಾಸಗಿ ಮಾಲೀಕರೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಿ ಲಾರದೆಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದುವರೆಗೂ ಈ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರತಕ್ಕ ವ್ಯವಹಾರ ತೀರಾ ಹದಗೆಡುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆ ಯೆಂದು ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ಸಂಸ್ಥೆಯೆಂದರೆ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದೇ. ಇದು ಸುಮಾರು ೩೫ ಸಾವಿರ ಜನರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ಎಸೆನ್ಸಿಯಲ್ಲಾಗಿ ಬಡ ಜನರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಲಭ್ಯ ಕೊಡುವ ಸಂಸ್ಥೆ, ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ಜನರ ಬಳಕೆಯಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯ ಕೊಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತೊಡಗಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಇವತ್ತು ಸರ್ಕಾರವಾಗಲೀ ಹಾಗೂ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಆಗಲೀ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಬಹಳ ಶೋಚನೀಯವಾದ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಈಗ ಅದು ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಹಣ ದುರುಪಯೋಗ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶದವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಹಣ ದುರುಪಯೋಗ ಹಾಗೂ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ನೇರವಾದ ಆಪಾದನೆ ಏನು ಅಂದರೆ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಒಂದು ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆ (ಆಟಾನಮಸ್ ಬಾಡಿ). ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇರಬೇಕು. ಅದು ಸರ್ವ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇರಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಹಾಗೂ ಹಣ ದುರುಪಯೋಗವೇನೂ ಆಗದೆ ಇರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇರಬೇಕೇ ಎನ: ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ತನ್ನ ದಿನನಿತ್ಯದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಾಕಬಾರದು.

ಅದಾದರಿಂದ ದಯವಿಟ್ಟು ನನಗೆ ತಿಳಿದವುಗಳಿಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ನಿನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ದಿನನಿತ್ಯದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರತಕ್ಕಂಥ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ತಾವು ಬಿಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

SRI M. MOHAMED ALI.— Let me know what are the instances. I might have suggested something.

SRI KAGODU THIMMAPPA.— You have all the liberty to suggest things. There is too much interference in the day-to-day affairs.

SRI M. MOHAMED ALI.— That is absolutely baseless.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.— ಒಂದೆರಡು ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ತಾವು ಬೋರ್ಡ್ ಮೀಟಿಂಗ್ ಕೂಡ ಆಟೆಂಡ್ ಆಗಿದ್ದೀರಿ? ಅದರಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಇದ್ದಾರೆ ಅದು ಅಟಾನಮಸ್ ಬಾಡಿ. ನೀವು ಬೋರ್ಡ್ ಮೀಟಿಂಗ್ ಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆನ್ನುವ ನಿಯಮವೇನಾದರೂ ಇದೆಯೇ? ಬೋರ್ಡ್ ಮೀಟಿಂಗ್ ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ನಿರ್ಣಯ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರದಂತೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಅದನ್ನು ತಾವು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. I do not know to what extent you have directed them.

SRI M. MOHAMAD ALI.— Well, just now, a number of suggestions have been made regarding transport operations, economic operation, accidents etc. These problems have been discussed in the Board. Not a single matter which led to transaction I have discussed. The members have made Suggestions in this House and other House about nationalisation of buses and said that after taking over they are not running efficiently. There are the matters which I have discussed. I do not find anything wrong if I discuss in the Board about this.

SRI KAGODU THIMMAPPA.— It is about your presence in the meeting where some decision might be taken.

SRI M. MOHAMED ALI.— I have said I have not discussed or said anything which involves any financial transaction or sales or purchase. Only about operations I have discussed and given them a member of suggestions; the Finance Commissioner, the Transport Commissioner and all other top officials were there. Another aspect comes now. It is an autonomous corporation. If I am not able to give them good services and if that is also questioned, well, what is it that Minister can do?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.— ತಾವು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಅದು ಸರ್ಟನ್ ಆಫ್ ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀಕ ಛೇರ್‌ಮನ್ ಇರುವಾಗ, ಅವರಿಗೆ ಇಂಡಿಪೆಂಡೆಂಟ್ ಪವರ್ಸ್ ಇರುವಾಗ ಅವರ ದಿನ ನಿತ್ಯದ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ತಾವು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು ಸರಿಯೇ? On certain aspects the Minister has to interfere. I quite admit it. The Board is an independent body and an independent and separate Chairman is there to see to the effective functioning. It is an autonomous body created by this House and a legislation was enacted and all independent powers were given. If the hon'ble Minister feels that a Minister has to be the Chairman and in that case there will be better coordination, he can remove him and the Minister can himself become the

Chairman But once an independent Chairman is there, if the Minister tries to intervene in the normal administration, it is nothing but interference.

SRI M. MOHAMED ALI.—When the Chairman was new, he did not know much about the Corporation and at that time I went to the Board to discuss initially with him and I have thrown out some suggestions to him. The non officials were also there. I did not indulge in a matter which can be questioned. I have made some suggestions and discussed about a number of observations made in this House and the upper House by the hon'ble members and these matters were brought to their notice.

SRI B.B. SAYANAK.—There is now co-operation and co-ordination between the Chairman and the Minister.

SRI M. MOHAMED ALI.—It is not correct. Mr. Thimappa says there should not be interference in matters like posting of officers, suspensions and all that. That will take away discipline. In cases, where good efficient public services have to be given I will have to give them suggestions.

SRI H D. DEVE GOWDA.—Till 1972 the Minister used to hold the position of ex-officio Chairman. After 1972 the problem has cropped up. As a member of the Cabinet, you can say whatever you want to say.

SRI M. MOHAMED ALI.—I have to give them the advantage of my experience. I can give suggestions about economic operations. I have given such suggestions. The Chairman has taken a note of these things. Initially when I went there the Chairman has taken note of each and every point and has taken action on them. In the second meeting, he had got the bent of mind to understand these business transactions and transport operations.

SRI KAGODU THIMMAPPA.—As a matter of caution I have made this suggestions. ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಏನೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಕೆಲವು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೆಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಮತ್ತು ಸ್ಟೇರ್ ಪಾರ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಳೆ ಸಾಮಾನು ಡಿಸ್ಟ್ರೀಜ್ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಲಕ್ಷಾಧೀಶ್ವರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಏನೆಂದರೆ ಅನೇಕ ಸಸ್‌ಪೆಂಡ್ ಮಾಡಿ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಡದೇನೇ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನಿಂದ ಸಸ್‌ಪೆನ್‌ಷನ್ ಆರೋಪಿಸ್ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕೆಲವರನ್ನು ಸಸ್‌ಪೆಂಡ್ ಮಾಡಿ ೨-೩ ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡದೇನೇ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಸಸ್‌ಪೆನ್‌ಷನ್‌ನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಆ ನಂತರ ಮಂತ್ರಿಗಳವರ ಇನ್‌ಫ್ಲೂಯೆನ್ಸ್ ಮೇಲೆ ರೀ ಇನ್‌ಸ್ಟೀಟ್ ಮಾಡಿ ಹಿಂದಿನ ಬಾಕಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನಿಗೆ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಲಾಕ್ಷಾನ್ಯ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

SRI M. MOHAMED ALI.—I have interfered in some cases...

4-30 P.M.

SRI KAGODU THIMMAPPA.—Only in one or two cases.

SRI M. MOHAMED ALI.— There are no cases at all. I cannot ask them. It is autonomous. If I ask them about the number of persons suspended etc., then you will be saying that I am interfering in day-to-day affairs...

SRI KAGODU THIMMAPPA.— There are number of employees who are under suspension. Their cases have not been finalised, even after two three years. In such cases, by means of giving Suspension Allowance the Corporation is incurring heavy loss. The question has to be investigated properly.

ಮತ್ತೆ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ನೇಮಿಸಿದತಕ್ಕಂಥ ಕಮಿಟಿಯವರು ಸಹ ಒಂದು ರಿಪೋರ್ಟ್‌ನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರಿಗೆ ನೌಕರಿಯನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ೧೫ ರಷ್ಟು ಕೊಡ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅವರು ಈಗ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕಂಥದ್ದು ಕೇವಲ ೦.೯ ಪರ್‌ಸೆಂಟ್ ನಷ್ಟು ಮಾತ್ರ. ಉಳಿದದ್ದು ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರಿಗೆ ಶೇಕಡ ೧೮ ರಷ್ಟು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ, ಅವರಿಗೆ ಆ ರೀತಿಯ ಅಡ್ಡತೆಯನ್ನು ಕೊಡುವಂಥಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಂಗಾಮಿಯಾಗಿ ಬೇರೆಯವರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಇವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದೆಯೇ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರಿಗೆ ಶೇಕಡ ೧೮ ರಷ್ಟು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಅದರಂತೆ ಇನ್ನಾವರಿಗೆ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳವರ ಕಛೇರಿಯಿಂದ ಹಂಗಾಮಿಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಷನ್ಸ್ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ. ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರಿಗೆ ಮೀಸಲು ಇರತಕ್ಕಂಥ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾವುದೇ ವಿಧವಾದಂಥ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಅದಾದರಿಂದ ಶೇಕಡ ೧೮ ರಷ್ಟು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವವರೆಗೂ ಯಾವುದೇ ವಿಧವಾಗಿ ಹಂಗಾಮಿಯಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಆ ಒಂದು ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬಯಸಿ, ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

* * *

* * *

MR CHAIRMAN — I request both the Opposition Leader and the Members of this side to help me. Let us not allow this kind of confusion to go on. I now request Mr. Krishnan to begin his speech. I order the expunction of the interruption by the hon'ble Members.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ (ಮಲ್ಟೀಶ್ವರಂ).— ಮಾನ್ಯ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಸಚಿವರು ಮಂಡಿಸಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಸಾರಿಗೆ ಸಚಿವರು ನೀಡುವ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಕ್ತಾರರು ನೀಡುವ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈಗಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲ್ಲದೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಪೀಕ್ ಹವರ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ವಾಹನಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಉಳಿದ ಕಾಲಗಳಲ್ಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಗರದ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಸಚಿವರು

* * * Matter expunged as ordered by the Chair

ಆಗಾಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಬಹಳ ಉತ್ತಮ ಶಾಲಿಗಳು. ಅವರ ಬೇಕೆಲೆಸ್ ಸ್ಟೇಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ತರುವಾಯ, ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಏನೇನು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ಟೀಕೆ ಮಾಡಿದ್ದರು; ಅದೂ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತು. ಮೊದಮೊದಲು ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕಂಡಕ್ಟರ್ ಮತ್ತಿತರ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಕಾರಣ ವೆಂದೂ, ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸೋರಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲ ಸರಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಸೋರಿ ಹೋಗುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಅವರು ಕಂಡಕ್ಟರ್ ಮೇಲೆ, ಡೈವರ್ ಮೇಲೆ, ವರ್ಕ್‌ಷಾಪ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು, ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಚೆಕ್ ಮಾಡಿ, ಎಷ್ಟು ಟಿಕೆಟ್‌ಗಳು ಇಷ್ಟೂ ಆಗಿವೆ, ಎಷ್ಟು ಆಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರ ಮೇಲೆ ಚಾರ್ಜ್‌ಶೀಟ್ ಹಾಕಿ ಶಿಸ್ತಿನ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡರು. ಆನಂತರ ಅವರು ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಶಿಸ್ತು ಉಂಟಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ನಿಜ ಎಂದು ನಾನು ನೋಡಿದಾಗ, ಇವು ಯಾವುದೂ ನಿಜವಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಿಂದೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಬಡ್ಡು ತಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತೋ ಈಗಲೂ ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸುಮಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದಿಮೆ ಸಮಿತಿಯವರು ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ಆ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಗಮನವನ್ನೇ ಹರಿಸಿಲ್ಲ. ನಾವು ಕೊಟ್ಟ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಲಾಯಿತು ಎಂದು ಸಮಿತಿಯವರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೂ ಗಮನ ಹರಿಸಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಕಳೆತ್ತಿದ್ದರು.

SRI M. MOHAMMAD ALI.—The reports have been sent to the Road Transport Corporation and their comments and reply have been received by the Government. They are being examined and after examination, the Government will give directions to the Corporation as per the observations made by the Public Undertakings Committee. It is not correct to say that we have not taken any action; action is already at hand now.

SRI M. S. KRISHNAN.—I would like to remind the Hon'ble Minister to the Introductory remarks which the Public Undertakings Committee made in its 9th report, which reads as follows:—

“The Fifth Report of the Committee on Public Undertakings on Karnataka State Road Transport Corporation was presented to the Legislature on 16th April 1975 and copies of the Report were sent to Government on 18th April 1975, for taking the necessary action to implement the recommendations and to furnish a report thereon. The Committee are constrained to observe that in spite of several periodical reminders no report was received from Government regarding the implementation of the recommendations till July, 1976.

The reply of the Corporation to the report without the remarks of the Government thereon was received on 6th July 1976 (vide Appendix II). Many of the replies were either vague or evasive in character and did not indicate any specific action taken in respect of various recommendations...”

“The Committee are throughly dissatisfied to note that even after 18th months, the Government have not come to any definite conclusions on most of the recommendations. On going through the replies of the Government, the Committee got the impression that they had not taken the Report seriously and were not earnest about implementing the recommendations. In fact, when the matter was raised on the floor of the House on 5th March 1976 the Hon’ble Minister for transport had made the following statement :

‘SRI M. MOHAMED ALI.—The Report was there with the Corporation and it is under their active consideration, I can only assure the House that it will be expedited ; It is already under active consideration and it has been discussed in the Board meeting and they are going to send the comments thereto.

SRI S. BANGARAPPA.—Atleast by this time the Hon’ble Minister could have made us know what the comments of the Corporation are when the demands of the department are being discussed here.

SRI M. MOHAMED ALI.—Whatever it is. I am not going to wait for more than two months. After that we will directly give instructions according to the recommendations of the Committee on Public Undertaking which are acceptable to the Government. This much I assure the House.’

In spite of this positive assurance on the floor of the House, the Committee are disappointed to find that Government have not been pleased to direct the Corporation to implement the recommendations acceptable to Government.”

I would ask the Hon’ble Minister, why, inspite of the reminders by the Committee and instructions given by the Hon’ble Minister, the KSRTC has not taken any action on this matter since one and a half years? This shows the inefficiency and indiscipline etc., on the part of the Corporation. I want to read some more recommendations [of the Committee, if the Hon’ble Minister has patience to hear.

‘Recommendation Sl. No. 38 (Para 4.63) :

“ (a) the amenities provided to the travelling Public by the Corporation was found to be far below those provided by the Transport Corporation in Bombay. This was justified by the Corporation on the ground that more amenities provided in Maharastra due to the fact that there was 100

per cent nationalisation of passenger transport while it was 69 per cent in Karnataka State. The Corporation also argued that the provision of amenities to passengers depends upon the availability of the finances and that Maharashtra where there was more or less complete nationalisation, was fortunate enough to nationalise all the services when credit and investment facilities were easier. On the other hand KSRTC which actually started its nationalisation programme in 1959 has to face a lot of difficulties in obtaining capital investment from the Central and State Governments. However, the Committee were not happy about this stand of the Corporation and had recommended that more attention should be devoted to provide atleast basic amenities to the travelling public as the present provision is inadequate.

Reply of the Corporation :

(b) Passenger Amenity and staff Welfare Committee is constantly examining the amenities to be provided to the public and depending on the release of the balance in the amenities fund the facilities are being provided. During the last 2 years Rs. 16.79 lakhs have been allotted. It will be the endeavour of the Corporation to provide increased amenities in all the areas of the States depending upon the finances available. The State Government has been requested to permit the Corporation to utilise the available resources in this regard.

(c) The Committee are disappointed to note the contention of the Corporation that they would provide increased amenities in all the areas of the State depending upon the finance available. Since the amenities provided so far to travelling public are far below the expected standards the Corporation should make some special efforts to find funds to provide atleast the basic minimum facilities at the bus stations and enroute wherever necessary. The Corporation should prepare a time bound plan of the amenities to be provided and execute them on a systematic basis. The Committee also recommend to Government to issue necessary instructions immediately to enable the Corporation to provide suitable amenities to the travelling public."

ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ, ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಪುರಾವೆ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಮಿತಿಯವರು ಕೊಟ್ಟ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ?

ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಸಾರಿಗೆ ಬಸ್ಸುಗಳು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ, ಅವುಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲವೆನ್ನುವ ದೂರಗಳು ಇನ್ನೂ ಇವೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆಗ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಬೂಬು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಆ ಸಬೂಬನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಕ್ಯಾರೇಜುಗಳನ್ನೂ ಇವರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದಮೇಲೂ ಸಹವ್ಯಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿಯೇ ನಾನಾಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಸ್-ಷೆಲ್ಟರುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಶಾಸನಾಂಗ ನವರೂ ನಾನೂ ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಆ ಕೆಲಸ ಇನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಮಂಗಳೂರಿನ ಬಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನನ್ನು ತಾವು ನೋಡಬೇಕು, ಅದು ಬಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ ತರಹ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಅದರ ಗೊಬ್ಬರದ ಗುಂಡಿಯ ತರಹ ಇದೆ. ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಅದನ್ನು ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಿ ಎಂದು ನಾವು ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ಕೆಲಸ ಮಾತ್ರ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಸ್-ಡಿಪೋಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತೇವೆಂದು ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಅದರಂತೆ ಎಷ್ಟು ಕಡೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ? ಇಂದಿರಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಸಂತೋಷ, ಹೊಸಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಸಂತೋಷ ಅದರ ನಮ್ಮ ವಿರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

SRI M. MOHAMMED ALI.—Acquisition proceedings to acquire land for a depot at Yeswantpur was almost complete. Meanwhile the Hon'ble member wrote a letter to the Chief Minister that the land is required for schools and hospitals. Therefore, that has been dropped and we have to go in for some other land now.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಯಶವಂತಪುರದಲ್ಲಿ ಬಸ್ ಡಿಪೋ ತೆರೆಯುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ವಿಷಯ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಿದರೆ ನನಗೆ ಸಂತೋಷ. ಏಕೆಂದರೆ, ಯಶವಂತಪುರದ ಬಳಿ ಗೊರಗಂಚಿಪಾಳ್ಯವು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಎಲ್ಲೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದೆ. ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ವಿಶಾಲವಾದ ಜಾಗವನ್ನು ಲಾರಿಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಟ್ರಸ್ಟ್ ಬೋರ್ಡಿನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಈ ಜಾಗವು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆ ಜಾಗವನ್ನು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅದರ ಅದನ್ನು ಮಾಡದೆ ಯಾವುದೋ ಜಾಗದಿಂದ ಬಸ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ತಾವು ಹೇಳಿದ ಜಾಗ ಸ್ಕೂಲ್ ಅಥವಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ ಬಿ.ಡಿ.ಎ. ಅವರು ಸಹ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಯಾವ ಜಾಗವನ್ನೂ ಕೇಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದಕಾರಣ ತಾವು ಈ ಬಗ್ಗೆ ತಪ್ಪು ಅರ್ಥ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಬೇಡಿ.

SRI M. MOHAMMED ALI.—Such a proposal never came before me. I am coming to know of it just now. The officers are here. They will take note of it and initiate action to take that land from the Trust Board. There is no difficulty.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಆ ತರಹ ಮಾಡಿ. ಇನ್ನು ಕೆಲಸಗಾರರಲ್ಲಿ ಎಫಿಷಿಯನ್ಸಿ ಜಾಸ್ತಿ ಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಆದರೆ ಇವರ ಕಣ್ಣು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮೇಲೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಏನೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಧೈರ್ಯ ಇವರಿಗೆ ಬಂದಿರಬೇಕು—ಮೆಕ್ಯಾನಿಕಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಸಸ್ಪೆಂಡ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದಾರೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದು ಬೇರೆ ವಿಚಾರ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಎನ್‌ಕ್ಲೈರಿ ಮಾಡಲಿ. ಆದರೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಗುರುತರವಾದ ಆಪಾದನೆ ಇದೆ ಎಂಬುದು ನಿಜ. ಸಣ್ಣ ನೌಕರರು ಏನಾದರೂ ಆಪಾದನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಕೂಡಲೇ ಸಸ್ಪೆಂಡ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಲಿ ಗಂಟೆ ಕಾಲ ಸ್ಟ್ರೈಕ್ ಮಾಡಿದರು ಎಂಬ ಕಾರಣದ ಮೇಲೆ ೯ ಜನ ಡ್ರೈವರ್ಸ್ ಮತ್ತೂ ಕಂಡಕ್ಟರ್ಸ್‌ನ್ನು ಹಾಸನದ ದಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರ್ ಅವರು ಸಸ್ಪೆಂಡ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೇನೂ ಪೂರ್ತಾ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ಸಹ ಅವರನ್ನು ಸಸ್ಪೆಂಡ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. It is a trade union right which they have taken recourse to after giving legal notice. For that the management of the Corporation has suspended them. What right have they to do so? It is a

violation of the principles of natural justice. Cannot they give a legal notice of strike? It is atrocious. Still that is being done in the case of ordinary workers. They are suspended for a number of years. When it comes to an officer, to suspend him they take one year. The gentlemen does not take even the suspension order. He sees to it that your watchman does not come to his doors; he evades it. Somehow or other the Corporation managed to give him the suspension order. This is not the way in which thing should happen. Whoever he may be, if he is guilty let him go. Be impartial but do not be partial against the workers and be in favour of the officers. Unfortunately, I have got that impression. In the Hassan Division they are on hunger strike. From the 17th I will be going on indefinite hunger strike before the Vidhana Soudha in this connection. Before it assumes serious proportions, please take note of it and take corrective action.

SRI M. MOHAMMED ALI.—The poor workers carry my sympathy and not the officers.

SRI M. S. KRISHNAN.—I wish that he translates this sympathy into action.

SRI M. MOHAMMED ALI.—The minimum wages they were getting was Rs. 72 and today they are getting Rs. 279.

SRI M. S. KRISHNAN.—I would request the Hon'ble Minister to look into the hunger strike by 9 drivers and conductors of Hassan Division.

SRI M. MOHAMMED ALI.—I will find out from the Home Commissioner what the matter is.

SRI M. S. KRISHNAN.—That is not sufficient assurance. I would request him to see that the order is cancelled and they come back to duty. On behalf of the workers I may say that they will give co-operation to see that the transport is run properly.

ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ನೌಕರರ ಸಂಬಳ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈಗ ಆಗರತತ್ಕಂಠ ಅಗ್ರಿಪಾಂಟ್ ಏನಿದೆ. ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚೆಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯವಲ್ಲವೇನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಈಗ ಬೇರೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸೆಕ್ಷಾರ್‌ನವರು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ, ಇದು ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಜೊತೆಗೆ ತುಟ್ಟಿಭತ್ತವನ್ನು ಇವರು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಈ ರೀತಿ ಸಂಬಳವನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಯೂನಿಯನ್ನನ್ನು ಒಟ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಯೂನಿಯನ್‌ಗಳಿವೆ ನಮ್ಮ ಯೂನಿಯನ್ನಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೇಳದೆ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಲೀಗಾಲಿಟಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಏನೋ ಕಾಡಣ ಕೊಟ್ಟು ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬೇರೆ ಕಡೆ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಯಾವ ತರಹ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಅದರಂತೆ ಇವರಿಗೂ ಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಈಗ ಆಗರತತ್ಕಂಠ ತಪ್ಪನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ, ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಕ್ಯಾರೇಜ್‌ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ, ಈಗ ಅದು ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿದೆ' ಅವರು ಇನ್ನೂ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅದರ ಅವರು ಇಂಟೀರಿಯಮ್ ರಿಲೀಫ್ ೧೦ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದು ಬಂತು.

ನನಗೆ ಬಂದಿರುವ ವರ್ತಮಾನದ ಪ್ರಕಾರ ೧೦ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಸಹ ಅನೇಕರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಅದನ್ನು ವಿಳಂಬ ಮಾಡದೆ ಬೇಗ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ಕೊಟ್ಟರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಮುಂದೆ ಅದು ಯಾವ ರೀತಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಗುತ್ತದೋ ಅದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡೋಣ. ಮೊದಲು ಅವರಿಗೆ ೧೦ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುವಂತೆ ಬೇಗ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ.

5-00P. M.

ಇನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಕ್ಯಾರಿಯೇಜ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಂಪ್ಲಾಯೀಸ್ ಆಗಿದ್ದವರನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಈಗ ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ತರಹ ತೊಂದರೆಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಒಂದನೆಯದಾಗಿ ಅನೇಕ ಜನ ಕಂಡಕ್ಟರ್ಸ್ ಜೂನಿಯರ್ ಕಂಡಕ್ಟರ್ಸ್ ಏನು ಇದ್ದಾರೆ ಅವರನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ನಾನ್ ಜಿನಿಯನ್ ಪೀಪಲ್ ಏನು ಇದ್ದಾರೆ ಅವರನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವರು ಮೇಲಿನ ಹುದ್ದೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಈ ಜಿನಿಯನ್ ಜನರನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಮ್ಮಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಾನ್ ಜಿನಿಯನ್ ಪೀಪಲ್ ಅವರನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮೇಲಿನ ಹುದ್ದೆಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕಂಥಾದ್ದನ್ನು ತಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಕೂಡ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ತಾವು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶ ಏನೆಂದರೆ ಈ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಕ್ಯಾರಿಯೇಜ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಕ್ಯಾರಿಯೇಜ್ ನಿಮ್ಮ ವಶಕ್ಕೆ ಏನು ಬಂದವು ನಂತರ ಅದರ ಮೆಂಟೀನೆನ್ಸ್ ಕರೆಕ್ಟ್ ಆಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

SRI M. MOHAMED ALI.—Now it is a question of replacement, more or less. I have suggested to them to draw up a comprehensive programme to replace them.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಅದರಲ್ಲಿ ಸೀಟುಗಳು ಇವೆಯಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಆ ಸೀಟುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯಿದೆ. ಮತ್ತು ಅದು ಸರಿಯಾಗಿ ವೇಳೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ನಿಂತು ಹೋಗುತ್ತೆ. ನಾನೇ ಒಂದು ಸಾರಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದಾಗ ಮಧ್ಯೆ ಹೋಗಿ, ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟೆ. ಮುಂದಾದರೂ ಈ ರೀತಿ ಆಗದೇ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

SRI M. MOHAMED ALI.—They say that they are semi-luxury. I have said that they cannot run semi-luxury in the name of luxury.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯ ಏನೆಂದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅನೇಕ ರೂಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಔಟ್‌ಸ್ಟರ್ಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಬೆಲ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಸ್‌ಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈಗ ಬೆಂಗಳೂರು ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗಳು ಏನು ಇವೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಲು ಸರಿಯಾದ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಬಿಳಿಗಿ ಹೋದರೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ವಾಪಸ್ಸು ಬರಬೇಕು ಕಾರ್ಖಾನೆಗೂ ಅವರು ಇರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೂ ೬ ಮೈಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ವಾಹನ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾನು, ಈ ಬಗ್ಗೆ ತಮಗೆ ಒಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುವುದು ಏನೆಂದರೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್

ಅನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಒಂದು ಸಾರಿ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ.ಗಳನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದರು. ನಾನೂ ಕೂಡ ಹೋಗಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಾಮಣ್ಣ ನವರೂ ಕೂಡ ಬಂದಿದ್ದರು. ಮತ್ತೊಂದು ಸಾರಿ ಕರೆದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕನ್ಸಲ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಅಂತ ಹೇಳಿದರು ಇನ್ನೂ ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಹೇಳುವುದು ನಿಮ್ಮ ಲೆವಲಿನಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಯಾರ ಲೆವಲಿನಲ್ಲಾಗಲಿ ಒಂದು ಮೀಟಿಂಗ್ ಕರೆದು ಅಂಥಾ ಕಡೆ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಒಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅದ್ವಿತೀಯ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ರೂಟಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸುಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಿಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಮಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ತುಮಕೂರು ರೋಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ ಇದೆ ಅದು ಸಿಟಿಗೆ ೬ ಮೈಲಿ ದೂರ ಇದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ವೈಟ್‌ಫೀಲ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗಳು ಇವೆ, ಅಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚು ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಔಟ್‌ಸೈಡ್ ಮತ್ತು ಬೆಲ್ಟ್ ವಿಯಾಗಳ ಕಡೆ ಆದಷ್ಟು ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಆ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಟೂರಿಸಮ್ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದು ಏನೆಂದರೆ ಈ ಟೂರಿಸಮ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಏನು ಹಣ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ ನಿಮ್ಮ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ೧೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಹಣ ಏನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ ಅಷ್ಟು ಹಣದಿಂದ ಈ ಟೂರಿಸಮ್ ಅನ್ನು ಡೆವಲಪ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

SRI M. MOHAMED ALI.—Initially it was Rs. 15 lakhs. In fact it is Rs 10 lakhs this year.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—

ನಿಮ್ಮ ಟೂರಿಸಮ್ ರಿಪೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ :—

Tourism ;

(a) Tourist Publicity	...	2-00 Lks.
(b) Buildings	...	3-00 Lks.

Capital Outlay ;

(a) Share Capital to KSTDC	...	2-00 Lks.
(b) Buildings	...	6-56 Lks.
(c) Miscellaneous	...	1-14 Lks.

Total ... 15-00 Lks.

ಹೀಗೆ ಈ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್‌ಗಳಿಗೇನೇ ೯.೫೬ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೆ ಇನ್ನು ಉಳಿದುದರಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಏನು ಇದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಟೂರಿಸಮ್ ಡೆವಲಪ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದುದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ದುಡ್ಡು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ ಹಾಸನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದೆ. ಅಲ್ಲೇನೋ ಒಂದು ಹೋಟೆಲ್ ಅನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ ಅದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಈ ಬಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಒಡಾಡಬೇಕೇವಿನಾ ಹೆಚ್ಚು ಡೆವಲಪ್ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಹಣ ಸಾಲದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ ಟೂರಿಸಮ್ ಬಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಏನು ಒಳ್ಳೆದಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಟೂರಿಂಗ್‌ನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದರ ಇದರಲ್ಲಿ

ಏನು ಒಂದು ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಗೈಡ್ಸ್‌ಗಳು ಏನು ಇದ್ದಾರೆ ಅವರು ಸರಿಯಾಗಿ ಗೈಡ್ಸ್ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಆ ಸ್ಥಳದ ಸರಿಯಾದ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳದೆ ತಪ್ಪು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಈ ತರಹ ದೂರಗಳು ಬಂದಿದೆ. ಫಾರಿನರ್ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಭಾರತ ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೊಡದೇ ಹೋದರೆ ಬಹಳ ಹಾನಿ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರನ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಯಾರಾದರೂ ಹೋದರೆ ಆ ಗೈಡ್ಸ್‌ಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಅದರ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ಹೇಳದೆ ಬೇರೆ ಹೇಳಿದರೆ ಇನ್ನೇನೋ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಬಹುವು ನಿರಾಜ್ಞರಾದ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ಹೇಳದೆ ಬರೇ ಸುಳ್ಳು ಸಂಕಲ್ಪ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆ ಇನ್ನೂ ಏನೋ ವಿಫಲ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಅದುವರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಏನೆಂದರೆ ಈ ಟೂರಿಸಮ್‌ಗೆ ಸರಿಯಾದಂಥ ಟ್ರೈನ್ಸ್ ಗೈಡ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ. ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಈ ಪ್ರವಾಸಗಳ ಕಡೆ ಹಾಕಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಸರಿಯಾದ ಟ್ರೈನ್ಸ್ ಗೈಡ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಜಾಗಗಳೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿವೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಕೂಡ ಗಮನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣ ಕೊಟ್ಟರೆ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಒದಗಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರನ್ನು ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಟಿ ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ (ಫೋರ್ಬ್).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಸಾರಿಗೆ ಸಚಿವರು ಈ ದಿವಸ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಆನ್ ಮೊಟರ್ಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಬೇಡಿಕೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನು ನಾನು ವಿರೋಧಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರಣವಾದರೂ ಇಷ್ಟು. ೧೯೫೬ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರಾತಿಗೊಳಿಸಿದ ವತ್ತು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನವರು ಟೋಲ್ ಮೊಟರ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್‌ನ್ನು ವಸೂಲಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತಾವೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಂಪನ್ಸೀಷನ್ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆಗಿನ ವರಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಇಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂತ ಒಂದು ಕಾಂಪನ್ಸೀಷನ್ ಅನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅದರಂತೆ ಅವಾಗ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಆಷ್ಟು ಕಾಂಪನ್ಸೀಷನ್ ಅನ್ನು ಟೋಲ್ಸ್ ಆನ್ ಮೊಟರ್ಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು ಕಳೆದ ೨೧ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಏನೊಂದು ಕಾಂಪನ್ಸೀಷನ್ ಅನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದರೋ ಈವೊತ್ತಿನ ದಿವಸವೂ ಕೂಡ ಅದೇ ಕಾಂಪನ್ಸೀಷನ್ ಅನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರೀಕರಿಂದ ಮೋಟಾರ್ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ವಸೂಲಾಡುತ್ತಾ ಇರುವ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಮೊದಲಿಗಿಂತ ೧೦ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನವರು ಮೊದಲು ಇಲ್ಲಿನ ರೋಡ್‌ಗಾಗಿ ೧೦-೧೧ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಏನೂ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಈಗ ಅದು ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೂ ಮೀರಿ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ವಾಹನದ ಓಡಾಟ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅದರ ಸಂಖ್ಯೆ ಮೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿ ಅದರ ವರಮಾನವೂ ಕೂಡ ೧೦ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆ ಆಗಿರುವಾಗ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿನಾವು ಇದರ ಕಾಂಪನ್ಸೀಷನ್ ಅನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದರೂ ಕೂಡ ಕಳೆದ ೨೧ ವರ್ಷದಿಂದ ಏನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅಷ್ಟನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಡೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಗಮನ ಕೊಡದೇ ಇರುವುದು ಬಹಳ ಶೋಚನೀಯವಾದ ವಿಚಾರ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಬರೇ ಬೆಂಗಳೂರು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ ಅಂತಲ್ಲ ಬೇರೆ ಮಂಜೂರಾತಿಗೊಳಿಸಿದ ಕೂಡ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ಜಾಗೃತಿಯಾಗಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ, ಮತ್ತು ಇದರ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನೂ ಸಹ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂದು ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಕಾಂಪನ್ಸೀಷನ್ ಕೊಡದೇ ಹೋದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇದರಿಂದ ಇವುಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೂ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಲೋಕಲ್ ಬಾಡೀಸ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಒಂದು ಪಾರ್ಗ್ ಕಮಿಟಿ ಮಾಡಿದ್ದರು, ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ರಿಸೋರ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ ಕೂಡ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅವರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಈ ಲೋಕಲ್ ಬಾಡೀಸ್‌ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಂಪನ್ಸೀಷನ್ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಶಿಪಾರಿಸು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೂ ಕೂಡ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರೂ

ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರ ಇನ್ನೂ ನಿಲಕಟ್ಟದಿಂದ ಇರುವುದು ಬಹಳ ಶೋಚನೀಯವಾದ ವಿಚಾರ ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈಗಲಾದಗೂ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಗಮನಕೊಟ್ಟು ಈ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗೆ ಮತ್ತು ಲೋಕಲ್ ಬಾಡೀಸ್‌ಗೆ ಇದರಿಂದ ಏನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಂಪೆನ್ಸೇಷನ್ ಅನ್ನು ಏನು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ತಮಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೋಟಾರ್ ವೆಹಿಕಲ್‌ಗಳ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್‌ನಿಂದ ಏನು ವರಮಾನ ಬರುತ್ತದೋ ಅದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಭಾಗದಷ್ಟು ವರಮಾನ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಒಂದರಲ್ಲೇ ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರದವರು ಬೆಂಗಳೂರು ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ದೇಕಾದಂಥ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಾಗರಿಕರು ಆರ್.ಟಿ.ಬಿ. ಕಛೇರಿಗೆ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದಂಥಾ ಆಕಾಮಡೇಷನ್ಸ್ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಿಲ-ಕ್ಷಮನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಇದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಅಕ್ವೈರಿ ಆಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಕಟ್ಟಲು ಜನಗಳೂ ಹೋದರೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕಾಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸರಿಯಾದಂಥಾ ಆಕಾಮಡೇಷನ್ಸ್ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಲಂಚ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕಛೇರಿ ಅದರತ್ತಂಥಾ ಮನೆ ನೋಡಿದರೆ ದವ್ವದ ಮನೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಇದೆ. ಅದು ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉರುಳಿ ಹೋಗುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆ ಇದೆ. ಇಷ್ಟು ವರಮಾನ ಬಂದರೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಹೊಸ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಕಟ್ಟದೇ ಇರುವುದು ಬಹಳ ಶೋಚನೀಯವಾದ ವಿಚಾರ ಎಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

(ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಪೀಠವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದರು)

ಅಲ್ಟಿ ಡಾಕ್ಟೊರೇಟ್ ಇಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ಫೈಲು ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ, ಸೆಕ್ಟಿ ಇಲ್ಲ. ಜನಗಳಿಗೆ ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲ. ತೆರಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಜನಗಳಿಗೆ ಕಿರುಕುಳ ಇದೆ. ಕೊಟ್ಟಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಈ ಒಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗೆ ತಕ್ಕ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡದಿದ್ದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾವು ಬಹಳ ವ್ಯಥೆ ಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಆದಷ್ಟು ಜಾಗೃತ ಬೇಕಾದಂತಹ ಆಕಾಮಡೇಷನ್ ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಅಕ್ವಿಡೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಉಳಾ ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೂ ಕೂಡ ಅದು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ವಿಡೆಂಟ್‌ಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಬಸ್ಸುಗಳ ಅಕ್ವಿಡೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಹೋದರೆ ಇದು ಬಹಳ ಶೋಚನೀಯವಾದ ವಿಚಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಡ್ರೈವಿಂಗ್ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಡುವಾಗ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಡಬೇಕು. ಡ್ರೈವರ್ ವಾಹನವನ್ನು ಬಿಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ತಪೇತಿ ಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಡ್ರೈವಿಂಗ್ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅಕ್ವಿಡೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು ವಹನಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡದೆ, ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಸ್ಪಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರೇಕ್ ಇಲ್ಲದೆ ಕೂಡ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಕ್ವಿಡೆಂಟ್ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ರೋಡ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಬಸ್ಸುಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ವಿಡೆಂಟ್‌ಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ತೀವ್ರ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಅಕ್ವಿಡೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಜನಗಳ ಪ್ರಾಣ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಟ್ರಾಕ್ಸ್ ಕೊಡುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ಅನುಕೂಲವಾಗಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಅಗಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಟಾಕ್ಸ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗತಕ್ಕ ಜನಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಟೂರಿಸಮ್ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅನೇಕ ಲಗ್ನುರಿ ಬಸ್‌ಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಓಡಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಇದ್ದಂತಹ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡರು. ಅದರ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಬಸ್ಸುಗಳವರು

ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೋ ಅಷ್ಟು ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಜನಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಬಹಳ ಶೋಚನೀಯವಾದ ವಿಚಾರ. ಖಾಸಗಿ ಬಸ್ಸುಗಳವರು ಇದ್ದಾಗ ವಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ಬೃಂದಾವನ ಬೇಲೂರು ಹಳೆಯಬೀಡು ಮುಂತಾದ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಟೂರಿಸ್ಟ್‌ಗಳು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಇತ್ತು. ಈಗ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಟೂರಿಸ್ಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡದೆ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಿ ಕೆಲವು ಕೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು ಶೋಚನೀಯವಾದ ವಿಚಾರ. ಫಾರಿನ್ ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಡುವಾಗ ಕೆಲವು ಅನ್ಯಾಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಜೆನೈಯನ್ ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಸಿಕ್ಕದೆ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ದೊರೆತು ಜೆನೈಯನ್ ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅನಾನುಕೂಲ ವಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಈ ಫಾರಿನ್ ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಡುವಾಗ ಕೆಲವಾರು ಕಂಡೀಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು. ಅನೇಕ ಸಾರಿಗೆ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಿಸದೆ ಮಧ್ಯೆ ಹೋಗುವಂತಹ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರೋಡ್ ಸೈಡಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಬಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿರತಕ್ಕ ಸರ್ಕಾರ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಬಿ.ಟಿ.ಎಸ್. ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಮ್ಯೀರ್ಸಾದಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ದಿನೇ ದಿನೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ೨೬ ಚದರಮೈಲಿ ಇದ್ದದ್ದು ಇವು ೬೦ ಚದರಮೈಲಿ ಆಗಿದೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವು ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಯಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಜನಗಳೂ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಬಸ್ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್ಷನ್‌ಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದವು. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಅದರ ಬಸ್ಸುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಮಾತ್ರ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಮಿಜೆಸ್‌ಕೋ ಸರ್ಕಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಬಸ್‌ವನಗುಡಿಗೆ ಒಂದು ಫಲಾಂಗ್ ಉದ್ದದ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಇದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡತಕ್ಕ ಜನಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಬಸ್‌ವೆಲ್ವರುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಜನಗಳಿಗೆ ಮಳೆ ಮತ್ತೆ ಬಿಸಿರಿನಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬೊಂಬೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಯಾವರೀತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಅದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಬಸ್ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪೀಕ್ ಅವರ್ ನಲ್ಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್ಷನ್‌ಗಳಿಗೆ ಬಸ್ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು. ಬಸ್‌ವೆಲ್ವರುಗಳನ್ನು ಹಳೆಯವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹೊಸದನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ವೆಲ್ವರುಗಳಿಗೆ ಜನಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪದೇ ಪದೇ ರೂಟುಗಳನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ತುಂಬಾ ತೊಂದರೆ ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದೇ ಸಾರಿ ಸರ್ವೆ ಮಾಡಿಸಿ ನಿಯಮಿತವಾದ ಸ್ಪೀಡ್ ಮಾಡಿದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಜನಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಗನ್ನೇಜೇಷನ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಒಂದು ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪದೇ ಪದೇ ರೂಟುಗಳನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಫುಟ್‌ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳ ಮೇಲೆ ಜನಗಳು ನಿಂತು ಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ವಯಸ್ಸಾದವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆಟೋರಿಕ್ಷಾಗಳು ಸಿಕ್ಕದೆ ಇರುವಾಗ ಬಸ್ಸುಗಳ ಸೌಕರ್ಯ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ದೂರದ ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್ಷನ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಸಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಲಸೋಲ ಮಾಡಿಯಾದರೂ ಬಸ್ಸುಗಳ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಜನಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಕ್ರಮತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಕ್ಯಾರೇಜ್‌ಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ ಅಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದವರಿಗೆ ಅನೇಕರಿಗೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ಆಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅದು ಏನೆಂದರೆ ಯಾರು ಯಾರು ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಕ್ಯಾರೇಜ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಅಂಥವರಿಗೆ ಪ್ರಯಾರಿಟಿಯ ಮೇಲೆ ಡ್ರೈವರ್ ಮತ್ತು ಕಂಡಕ್ಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಯಾರು ಆ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಕ್ಯಾರೇಜ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಡ್ರೈವರ್ ಮತ್ತು ಕಂಡಕ್ಟರ್‌ಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅಂಥವರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಯಾರು ಸುಳ್ಳು ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಅಂಥವರಿಗೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಕ್ಯಾರೆಂಜ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದವರಿಗೆ ಡೈವರರಿಗಳಿಗೆ ಕಂಡಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಎಷ್ಟು ಜನಗಳಿಗೆ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದರೂ ಎಷ್ಟು ಜನಗಳಿಗೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಈಗ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನೌಕರರಂಗಳಿಗೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಂದೂ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಹೋದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಓಡುವ ಹಾಗೆ ಕ್ರಮತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಫಿಲ್‌ಫೋರ್ ಜ್ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಂಡಕ್ಟರಿಗೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಅಗತಕ್ಕಂಥಾ ನಷ್ಟವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಿ.ಟಿ.ಎಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಅಸೌಕರ್ಯವಾಗದಂತಹ ಬಸ್ಸುಗಳ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಮೋಟಾರ್ ವೆಹಿಕಲ್ಸ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಲೋಕಲ್ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದಂತಹ ಕಾಂಪನ್‌ಸೇಷನ್ ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಲೋಕಲ್ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನಾನು ನನ ಮಾಡನು ಮಂಗಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

SMT. DAMAYANTI BORE GOWDA (SRIRANGAPATNA).— Madam Speaker, while supporting the Demand before us today, I wish to draw the attention of the Hon'ble Minister to the serious lapses on the part of the Government for their failure to provide even the minimum facilities to the lakhs of tourists who come to Srirangapatna. Not a word is mentioned either by the Department or the Corporation in their annual report before us about Srirangapatna. The Hon'ble Chief Minister sanctioned a motel to Srirangapatna in July 1972. One after another, three Ministers and an equal number of Directors of Tourism came to see and select the site. At last foundation stone was laid on the P.W.D. land without taking possession of the land. There lies the stone as a mark of the poor performance of the Tourism Department. There is no place like Srirangapatna which attracts highest number of tourists in the whole of Karnataka. This place is not only neglected but deprived of its due share. Why this discrimination Sir? Though they like to spend a day or two at Srirangapatna, due to lack of facilities, the tourists have to go to Mysore. When you could spend lakhs of rupees for a festival at Hampi, is there no money for Srirangapatna. Perhaps the Department is satisfied with the arranging of different exhibitions. The KSRTC has built a number of shelters to help the passengers; but the shelter at Srirangapatna neither provides shade to the people nor protects them against the rain. In the whole of Mandya District, not a single town got a bus stand, whereas Mysore District is privileged to have many bus stands. Please provide atleast one good bus stand to our tourists at Srirangapatna. The Municipality has given a very good site at a fair price. The non-stop buses are very

convenient but the KSRTC is not able to cope up with the increasing demand for buses; Many of the express buses do not stop at the intermediate station as per the schedule. So much so the passengers are very much inconvenienced.

The officers at the Bus Station should be given powers to put additional buses to clear the rush of passengers. The local bodies should get a better share in the increased vehicles tax so that they can also provide some facilities to the public.

The cases of private carriers are not yet settled as a result of which it is causing great hardship to them. I hope that you will atleast now try to solve these problems and help us. Thank you.

SRI B.B. SAYANAK (BELGAUM).— Madam Speaker, I oppose the demands tabled by the Minister for Transport. In Belgaum there is a RTO Office which is most corrupt office. Why I am saying is that the clerks of this office are collecting Rs. 5/- from the persons who are going to collect the tax cards. They refuse to accept Rs. 1/-; they demand Rs. 5/ or Rs. 10 for each card. This type of corruption is going in Belgaum. I request the Minister to send some of his officers in disguise and set right this office.

The National Savings Scheme is made compulsory to all the truck owners, the scooter-owners and mopad-owners who go there to register the new vehicles. They collect Rs 500, Rs 250 and Rs 50 respectively. This scheme is a very good scheme but you should not make it a compulsory one.

The tax collection work should not be entrusted to only the State Bank. You must allow the owners to deposit the tax in the Nationalised Banks.

There is a RTA Committee in Belgaum. One non-official member is there on that committee for the last 10 years. He is a congressman. I cannot understand why you have given chance for 10 years for a single person.

SRI M. MOHAMMED ALI.— I have not received any complaint against him so far.

SRI B.B. SAYANAK.— I can categorically say that he is a corrupt man and he is minting money.

As regards bus service, the KSRTC is plying three buses from Belgaum to Bangalore. Similarly why can't they run three buses from Belgaum to Bombay. Only Maharashtra buses are plying from Belgaum to Bombay. I cannot understand this partial attitude of Government.

The KSRTC is not supplying tools to all the buses. This is a great handicap to the drivers. Once while I was travelling from Belgaum to Bangalore, our bus broke down near Durg. Our bus driver had no tool box with him. Another bus came from the opposite direction. He had a tool box with him but the driver refused to spare his tools. This sort of attitude on the part of the drivers and conductors should be curbed. In order to avoid such situation all the buses should be supplied with tool boxes.

I have observed two drivers in a luxury bus. The spare driver will occupy one seat which would result in a loss of Rs. 64 to the KSRTC. You must now allow two drivers travel in the same bus.

SRI MOHAMMED ALI.— There is a risk if two drivers are not provided.

SRI B.B. SAYANAK.— You must keep a driver ready at Davangere. It is the responsibility of the officer to secure the services of the driver at the proper time. Another thing which I have observed is that the buses are not punctual in their departure and arrival timings. The bus which is supposed to start at 7-30, leaves the station at 8-30 A.M. This late departure causes inconvenience to the travelling public. You must bear in mind that punctuality is the first requisite in a public undertakings like KSRTC.—

Another thing which I have observed that the buses plying from Belgaum to Bombay, or Bombay to Belgaum the drivers invariably stop their buses near Randev Hotel at Belgaum instead of stopping them at the Bus Station. They are stopping the vehicles near that hotel as they (drivers and conductors) get free lunch or tiffin. This sort of tendency should be curbed as it causes a lot of inconvenience to the Belgaum passengers.

Whenever passenger gives money the conductor is not returning the balance money. If passengers don't ask the conductor will not return the balance money at all. Therefore, you must instruct all the conductors to return the balance money after issuing the tickets to the passengers, immediately.

Regarding pilferages, there is rampant pilferages in the department. On account of this so many drivers and conductors have been suspended. In order to avoid such pilferages, I request you to put more Inspectors and stop these pilferages.

5-30 P.M.

Further it is said that there should not be any smoking in the buses : though there is board not smoke but every passenger in to the

bus smokes. It must be stopped immediately as it causes inconvenient to the other passengers.

Regarding Yellamma and Gokarna fair, the department is using the city buses of Belgaum with the result city bus services are hampered in the Belgaum city. Therefore, please don't use the city buses for the purpose of such fairs.

With regard to the tourism, my hon. friend Mr. Krishnan mentioned that more money should be given to the development of tourism. For the publicity you have provided 2 lakhs and for other matters also you are giving very meagre amount you must give more money to the tourist development by way of giving more facilities to the tourists coming from other countries. With these few words, I thank the Chair and conclude.

† SRI MOHAMED ALI,—(Minister for Transport and Tourism.) Madam Speaker I am grateful to the hon. Members who have made very good suggestions and some of them are rather valuable. So far as Tourist Department is concerned i. e. development of tourist centres and providing of all facilities I do share the concern and anxiety of the hon. Members. But, I would like to bring to your notice that the Tourist department has got a raw deal at the hands of the Planning Commission and the Finance Department both at the Centre and the State. The total amount provided in the budget is Rs. 10 lakhs. What miracle anybody could show out of this amount may I know from Mr. Kagodu Thimmappa? I know our State when compared to Kashmir has got tourist attraction all over the year whereas, Kashmir is only a seasonal. One We have got manifold attractions here—both men and other factors in Karnataka. The difficulty is the paucity of funds. It is like any other industry and bring revenue to the State and crores of rupees have been spent for the development of tourism. When compared to this I don't think we have done any justice. This is not the time to go into the details. We know a lot has got to be done. But it is immaterial who is the Chariman and who is not. With this Rs 10 lakhs what could be done. We have been doing our best so far as the tourist bus operations are concerned. 21 buses are being operated. Some of them may be not in good condition. This 21 buses which the Tourist Corporation got after the nationalisation. For this I had suggested them to have a good workshop for which another Rs. 7-8 lakhs are required which I am unable to provide. I hope the difficulty will be appreciated by the hon. Members. It is not that if anybody is replaced Mr. Azeez Sait—they will be able to do some wonders. So far as Tourist information centres are concerned there are about three centres. One a

the Air-port, one at the Utility Building and another at the Railway Station. I don't know much more about them. Some body is there at the Air-port counter.

Mention has been made about the leasing out of K.R.S. Hotel on a nominal rate. Perhaps the 72-73 lease term was over. The hotel was leased out to Ritz group of hotels. It was leased out at the rate of 20,000 rupees rent per month. My only submission is that it is wrong to say that it was leased out at Rs. 2 000 rent per month obviously, there may be some mistake. This has been leased out for a period of 10 years to Ritz group of hotels at the rate of 20,000 rent per month. Hon. Member Smt. Damayanthi Bore Gowda mentioned about the Motel. There is some difficulty about the suite. The motel will be taken up this year.

So far as the K.S.R.T.C. is concerned, it is a problem which is being faced in the entire transport system of the country. Each year there has been an abnormal increase in the cost of chassis and other main important item. The buses for which we have allowed Rs 80,000 depreciated value today costs Rs. of 1½ lakhs. The question is how to fill in the big gap between the depreciated value that has been allowed in the cost of the replacement.

SRI M.S. KRISHNAN.—Recently the Central Government has been approached by the Tyre Manufacturers of the country for further increase in the price. Has the State Government written to the Centre that such an increase should not be given effect to ?

SRI M. MOHAMAD ALI.—No representation has been made. At least I have no information.

SRI M.S. KRISHNAN.—In the press it has appeared that tyre manufacturers have approached the Central Government for increasing tyre prices. Is the Government aware of this ?

SRI KAGODU THIMMAPPA.—The Central Government has made it clear that they want to reduce the prices and not increase them.

SRI C. BYRE GOWDA.—It has appeared in the press that the manufacturers have agreed not to increase the prices.

SRI M. MOHAMAD ALI.—So far as tyres are concerned, the Corporation has been suggested to call for tenders, so that there should be a competition. Most of the tyre companies have joined and they have competition. I do not think any such proposal has been made. If such a request has been made, the State Government is not going to recommend that the request be conceded.

SRI M.S. KRISHNAN.—Are you satisfied that the tyres you are purchasing now from Modi Tyres or somebody else, are as good in quality as Good Year and other standard tyres ?

SRI M. MOHAMAD ALI.—The Corporation will take into account the quality before they purchase them. I have suggested to the Corporation that so far as performance is concerned, there should be a rational basis ; the experts have to decide about their performance and based on that tender may be called for. That is what I have suggested. The Government is not in favour of increasing the prices of tyres.

I was telling what economic situation the Corporation was facing. During the last 15 years the cost of operation has increased by 146 per cent as against the increase of fares by 74 per cent.

SRI M. MOHAMAD ALI.—There have been certain lacuna pointed out by the Law Department and a lot of processing was there and that is why there was delay.

SRI M.S. KRISHNAN.—Since how many Years is this pending ?

SRI MOHAMAD ALI.—I do not know the exact date but there has been delay.

Then coming to mamools, I may say we are also aware of the mamools and I do not feel shy to admit it here. If you give a single application, I am here to deal with the officer who indulges in this. What Mr. Kagodu Thimmappa has said is right—that not all are bad and some are really good. We have to corner them. Unfortunately, I have to create some posts.

SRI M.S. KRISHNAN.—Has it come to the notice of the Government that certain officer of KSRTC suspends officials pending enquiry and sends agents and collects 500-1000 rupees ? Those who do not pay will be continued under suspension. This is so in the case of recruitment and promotions.

SRI M. MOHAMAD ALI.—Will you kindly pass on that information ? Certainly I will ask the Corporation to take action.

SRI M.S. KRISHNAN.—What protection will you give to the employees who come to you for giving the information.

SRI M. MOHAMAD ALI.—I do not disclose it : I do not also disclose your name. If 150 officers are suspended and they are reinstated, it is meaningful. There need not be any name.

SRI KONANDUR LINGAPPA.—Shall we take your words seriously ?

SRI MOHAMAD ALI.—You give it to me and see what happens. I would like you to take it seriously. Give the information. That is all.

Sri Kagodu Thimmappa has said about the Scheduled Castes. He must know it is 1 as Chairman and Minister for the first time in any Corporation, who made reservations for the Scheduled Castes.

I am in favour of giving proper representation to SCs/STs and Backward Classes, in appointments. The whole department said that it is not incumbent and necessary under Constitution to give reservation. But I told them, it does not matter. Let us give proper representation because it is the policy of the Government to give reservations. Therefore, I amended the service regulations. But the problem is we are unable to keep up the percentage. Now, we have nationalised the contract carriages. You have said all those employees must be absorbed. In that case, it is very difficult to maintain the ratio of SCs/STs and other backward classes. We have to take all those persons who were working with the previous owners of the contract carriages. It is one of the factors for not maintaining the ratio.

SRI B. B. SAYANAK.—How many persons you have absorbed ?

SRI M. MOHAMMED ALI.—Those details are not with me at the moment. If Hon'ble Member wants to have all those details, I have no objection. I can give those details but I will not be able to give a reply to the points made by other Hon'ble Members. All those vacancies for which SCs/STs candidates are not available, are being carried over. Once there had been a special recruitment for filling up the vacant posts by SCs and STs. If need be, the vacancies will be further notified and we try our best to appoint SCs and STs candidates.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ತಾವು ಈಗ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಕ್ಯಾರೇಜಸ್ ಬಸ್‌ಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರೇ ವಹಿಸಿಕೊಂಡುದರಿಂದ ಶೇಕಡ ನಿರಂತರವು ಶೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ತ್ಸ್ ಮತ್ತು ಶೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಟ್ರೈಬ್ಸ್‌ನವರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಲು ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ, ಅದೇ ರೀತಿ ಇನ್ನೊಂದು ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರು ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಪೋಸ್ಟಿಗೆ ಕ್ವಾಲಿಫೈಡ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ಸ್ ಅವರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕದೇ ಹೋಗಿ ಬಹುದು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಕಂಡಕ್ಟರ್, ಡ್ರೈವರ್ ಇಂಥಾ ಪೋಸ್ಟ್‌ಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಅವರಲ್ಲಿ ಟ್ರೈನ್ಡ್ ಆಗದೇ ಇರುವವರು ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ, ಅಂಥವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು ಅರಿಸಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ನಿನವರೇ ಅವರಿಗೆ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊಡಬಹುದಲ್ಲ ?

SRI M. MOHAMMED ALI.—So far as Drivers are concerned, I cannot say because it is a question of sitting 8 hours on the steering. It is not an easy job. Only such unfortunate persons in life who could not get any employment can take it up. If you want to say that all communities should be given equal representation, my reply is that it is just not possible. For certain posts; particular type of persons are required. We are giving Conductors training and wherever there are vacancies, we are appointing them.

SRI KAGODU THIMMAPPA.—Serious attempt should be made to appoint Conductors from among the SCs and STs.

SRI M. MOHAMMED ALI.—I will again write to them conveying your views. I can only say that I can write to them asking them to make earnest efforts to see that employment is provided to the extent possible to the SCs and STs and other backward classes as per the reservations made. There is no hesitation on the part of the Government in this regard. I have never said that Road Transport Corporation in Karnataka is ideal. There is a scope to improve. I have not said that it is 100% perfect. I have only compared the working of our Corporation with other Sister Corporations.

This Corporation was formed in the year 1961 with a fleet of nearly 1,600 buses and as on to-day, it has got 4,558 buses. The then capital contribution of the Government was Rs. 9 Crores and to-day, the capital contribution comes to Rs. 60.35 Crores out of which, the Government contribution is only Rs. 13 Crores. The Corporation has added on to its capital to the extent of Rs. 24 Crores. Whatever profit earned or the money saved from internal resources has been flowed back to the capital and they have taken Rs. 18 Crores by way of loan because in the two successive plans not a single pie has been provided to the Road Transport Corporation and on the other hand, the depreciation fund deposited with the Finance Department has been treated as a capital contribution. The Planning Commission has also suggested that the depreciation fund of the Corporation should be taken for arriving at the ways and means of the State. It was only last year the matter was taken up with Transport Development Council. From the internal resources, depreciation fund and other things, nearly Rs. 4 Crores is available last year. Nearly Rs. 50 Crores have been provided to the Corporation for augmentation of their services. In 1961, the daily passenger traffic was 4 lakhs, but to-day it is 18 lakhs and if ticketless travellers are also taken into consideration, it may come to nearly 20 lakhs. Even in Bangalore City itself, during one year, the number of daily commuters had increased by one lakh. The Road Transport Corporation has to carry 6 lakhs of people in their buses in the City itself. Therefore, my submission is, it is really a very tremendous job and it is a colossal task. Any break-down of the buses will affect other services. It is not in Vidhan Soudha where inefficiency of any Department is hidden in big files. I agree that the Corporation has to run on sound lines. It has to run its buses in time, or as per schedule. They should keep the buses in clean condition. Safety of the passengers is more important.

SRI M. J. KRISHNAN.—The Hon. Minister just now mentioned that it is a colossal task.

SRI M. MOHAMMED ALI.—Yes, it is a colossal task. Pilferage and many other factors are to be taken into consideration. With the development of society, the services are bound to increase. Personally, I don't want the Conductor in the buses but the thing is, the posts of Conductors cannot be abolished. In fact in foreign countries, there is no Conductor in the buses. But, in India, this is not possible.

6-00 P.M.

After all it is the Conductor that is personally responsible for pilferage. I do know what will happen if the post of Conductors is abolished. In foreign countries there are no conductors. What will happen in India? I do not know—here every body likes to travel free without paying money. In order to avoid pilferage, we are having various measures checking squad is there at District and Central level. What has been suggested and what is being acted upon now is fixing for each bus the collections on each such route and keeping a record of the conductors and to make sure that the money they are expected to collect are collected by the concerned Dept. Manager. It will take some years to rectify this in this country.

Now much has been said about the facilities provided to the passengers. This question was raised in the Council sometime ago. During night and long distance services, passengers find it difficult particularly the ladies. For this I have asked the Corporation to lay-down a comprehensive scheme to construct at least temporary structures and to provide drinking water, urinals and other facilities whether it may be a town or a city. I do not know how much time it will take, but this has been always discussed. I am not interfering in the day to day administration of the Corporation as pointed out by Mr. Kagodu Taimmappa. According to Mr. Krishnan, the Chairman suspended nearly 150 officials, but I would not like to interfere in these things. I would like to say that if you want to make it autonomous then this absolves my responsibility from this and I will never talk to anybody. When I do attend the Board meetings, I do suggest that certain thing should be implemented or to do it in a particular way. Not a single decision of the Board was a questionable one in which I have attended. When that is so, those people do not want me to look into the affairs or manner in which they are functioning. You have asked about the wrong decision taken in the board meeting in which I have attended which is a questionable one, then certainly, I have to say that they do not want any control on them.

SRI M. S. KRISHNAN.—There is some misunderstanding somewhere about the proposals.

SRI M. MOHAMED ALI.—I have not misunderstood. I want you to understand properly. I told them that they are utilising vehicles properly, they are utilising more tyres, more spare parts, etc., all these things have been questioned by me; naturally people did not like this. Even today I can say, by economic operations they can earn a profit of upto Rs. 2 crores.

SRI M. S. KRISHNAN.—How do you correct this ?

SRI M. MOHAMED ALI.—I have said that there is scope for these things which I have suggested to them. Only in the year 1974-75 they expected a loss of Rs. 2 crores.

This can be avoided by economic operation. That is why I have made some of these good suggestions. I do not say that they have to accept my suggestions, but these matters were discussed in the Board meeting which I have attended and these have got to be discussed.

With the result, during the year the cumulative effect has increased in the main by Rs. 10 crores. I do not say that they have not adopted my suggestion, but they are trying to adopt it. These matters have to be discussed in detail. I will now just tell you the comparative figures of profit & loss of various States which are as follows:

KARNATAKA RTC...1973-74 — Rs. 25 lakhs, 1974-75 profit Rs. 10 lakhs, 1975-76 ... Rs. 1.29 lakhs.

ANDHRAPRADESH: 1973-74 — 2.43 lakhs loss, 1974-75 Rs. 4 crores profit. 1975-76, Rs. 2.15 lakhs.

MAHARASTRA: 1973-74, Rs. 56 lakhs profit. 1974-75 Rs. 5.70 lakhs loss. 1975-76 Rs. 1.54 lakhs

GUJARAT: 1973-74,—Rs. 6.30 lakhs profit,
1974-75 Rs. 6.70 lakhs loss.
1975-76 Rs. 2.59 lakhs loss.

When compared to other undertakings, in view of the increase in the prices, cost of operation, etc. the performance of the Corporation may not be up to the expectation but I can say that it is not so unsatisfactory. The hon. Member Sri Shamanna has again referred to his old problem of compensation in lieu of toll tax. This toll tax has been replaced by octroi.

SRI T. R. SHAMANNA.—Octroi was there at that time also.

SRI M. MOHAMED.—How much you are getting by way of tax on spare parts, etc. It is not that you have lost the entire income. You are trying to make good the loss in other ways. My submission to Sri Shamanna is that the Boothalingam Committee has gone into this

question and they have said that this is a matter which has got to be considered by the finance Department separately. It is better we take up this matter with the Finance Department. So far as law is considered, nothing can be done now.

Regarding fitness certificate, accidents, grant of driving licence, etc. something has been said.

SRI B. B. SAYANAK —In accident cases the Government must give more money to the deceased family. In Maharashtra they have increased it. They are giving one lakh

SRI M. MOHAMED ALI.—Earlier we were giving Rs. 2,000 and I have suggested to give Rs. 5,000 now and the District Magistrate has notified as the Tribunal for the sake of compensation: By putting in a simple application, any person can claim compensation. He need not pay court fee and other things, and anybody can go to the court and get compensation from the court.

Now, accident takes place due to various reasons. It is not that they don't know how to drive. In exceptional cases licences may have been granted without proper trial and all that. But mostly these accidents take place because of rash and negligent driving and because the driver does not observe traffic regulations. So far as giving of fitness certificates and driving licences are concerned, the officers are expected to check ten per cent.

Coming to the recommendations of the P.U.C., the total number of recommendations made by P.U.C. were 105 and Government accepted 31. The number of recommendations in respect of which replies of Government were not accepted by the committee was 21. The recommendations which the committee does not wish to pursue in view of the Government replies is 53.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಈಗ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ, ಪಿ.ಯು.ಸಿ. ಒಂದು ಪರದಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಏನೂ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಏತಕ್ಕೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ, ಆಗಲೂ ಸಹ ಏನೂ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಇನ್ನು ಯಾರ ಹತ್ತಿರ ಹೇಳಬೇಕು ? ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಏನಾದರೂ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

SRI M. MOHAMED ALI.—This is the position now. I will certainly look into it myself and find out whether any important recommendation is made by the committee. I must compliment that the committee for having exercised their mind over this important problem. They have taken a lot of pain and their recommendations deserve serious consideration. With these words I request the House to approve these demands.

MADAM SPEAKER.—The question is :

“That the respective sums not exceeding the amounts mentioned in the list of Demands be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year ending 31st day of March 1978 in respect of Demands Nos. 8 and 15.”

The motion was adopted and the demands were granted.

As ordered by the chair the motion for Demands for grants adopted by the House are reproduced below:—

DEMAND No. 8—TAXES ON VEHICLES

“That a sum not exceeding Rs 76,90,000 inclusive of the sum granted ‘on account’ be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year ending 31st day of March 1978 in respect of Demand No. 8 “Taxes on Vehicles”.

DEMAND No. 57—ROAD TRANSPORT AND TOURISM

“That a sum not exceeding Rs. 1,28,94,000 inclusive of the sum granted ‘on account’ be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year ending 31st day of March 1978 in respect of Demand No. 57 “Road Transport and Tourism”

MADAM SPEAKER.—The House will now adjourn to meet at 1 p m. tomorrow.

The House adjourned at Eighteen Minutes Past Six of the Clock to meet again at One of the Clock on Thursday, the 16th June 1977.